

ОБЛІКОВА КАРТКА

I. Основні відомості

Найменування об'єкта:

Реальне училище

Дата утворення об'єкта:

1905 р. (уточнене датування 1904 р.);

Місцезнаходження:

КОАТУУ 6810100000

область Хмельницька

район Хмельницька міська рада

населений пункт (тип та назва) місто Хмельницький

район населеного пункту (за наявності) Центр

адреса (тип та назва вулиці, номер будинку) вул. Гагаріна, 3

GPS координати 49.4182347, 26.977089

Орієнтовна територія об'єкта:

Площа —, опис меж: з північного боку ділянка обмежена вул. Гагаріна; зі східного боку ділянка обмежена пров. Пушкіна; з південного боку – внутрішньо кварталним проїздом; із західного боку ділянка межує з ділянкою по вул. Гагаріна, 3/1 Хмельницька дитяча школа мистецтв.

* додаються графічні матеріали

Тип об'єкта (рекомендований)

- споруда
- комплекс
- визначне місце

Вид об'єкта (рекомендований)

- археологічний
- історичний
- монументальне мистецтво
- архітектура
- містобудування
- садово-паркове мистецтво
- ландшафт
- наука і техніка

Категорія (рекомендована)

- пам'ятка національного значення
- пам'ятка місцевого значення

Форма власності

- приватна
- комунальна
- державна

не відомо

Власник:

Хмельницька міська рада

Код ЄДРПОУ 33332218

Адреса: вул. Гагаріна, 3, м. Хмельницький, Хмельницька обл., 29000.

Міський голова: Симчишин Олександр Сергійович

Уповноважена(ний) власником особа(орган):

Користувач:

Хмельницька міська рада

II. Характеристика об'єкта

Опис території, на якій знаходиться об'єкт

- історичний центр
- міський ландшафт
- сільський ландшафт
- індустріальний ландшафт
- паркова (зелена) зона
- сільськогосподарські землі
- заповідні території
- ліс
- дно водних об'єктів
- інше

Роль об'єкта в навколишньому середовищі

- об'єкт домінує / є домінантою
- частина регулярної забудови
- видимий при безпосередньому наближенні
- вгадується (простежуються окремі елементи)
- об'єкт відмічений на місцевості (трасування тощо)
- сліди об'єкта на поверхні відсутні
- інше (акцент)

Просторові характеристики об'єкта

Довжина 71,86 м, ширина 35,72 м

Висота 12 м.

Культурна цінність об'єкта

☐ археологічна	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ історична	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ монументальне мистецтво	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☒ архітектура	☐ типовий ☒ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ містобудування	☐ типовий	☐ рідкісний

	☐ значний	☐ унікальний
☐ садово-паркове мистецтво	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ культурний ландшафт	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ наука і техніка	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний

Оцінка автентичності та цінності об'єкта з археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього погляду

Будівля училища була збудована на початку ХХ століття і зберегла своє архітектурно-художнє вирішення та об'ємно-планувальну схему. Побудована як навчальний заклад, будівля вплинула на культурний розвиток населення міста Проскурова. З будівлею також пов'язана історична подія – перше засідання Проскурівської ради робітничих і солдатських депутатів.

Стислий опис характерних властивостей об'єкта, що становлять його історико-культурну цінність

Двоповерхова цегляна споруда з підвальними приміщеннями у північно-східній частині, Ш – подібної форми в плані, з трьома виступаючими ризалітами на головному фасаді. Будівля витягнута по осі північ- південь.

Фасади будівлі вирішені в стилістиці історизму з уже відчутним впливом модерну (вікна центрального ризаліту, огорожі сходів), декор фасадів виконаний в цеглі. Головний фасад симетричний. Вісь симетрії підкреслена центральним ризалітом з головним входом із широким дверним прорізом з лучковою перемичкою. Обабіч нього розміщені попарні вузькі, високі вікна. На рівні другого поверху влаштовані три великі вікна з трицентровими перемичками. Гармонійності фасадам надають горизонтальні членування: міжповерховий поясок, підвіконні декоровані площини, розвинутий фриз та карниз, прикрашений дантикулами. Ризаліти завершені аттиками, центральна частина яких означена фронтом півциркульного (центрального ризаліт) і трикутного (бокові ризаліти) абрисів. Стінки аттиків з круглими отворами і декором з цегли, а кути аттиків прикрашені башточками зі шпильями. *В цілому аттикові завершення надають будівлі урочистості.*

Строгий ритм композиції створюють високі вікна: на першому поверсі – з лучковими перемичками, на другому поверсі – з трицентровими перемичками. Головний фасад на рівні першого поверху декорований стрічковим рустом, кути ризалітів – рустованими лопатками.

Оздоблення інтер'єрів у порівнянні з опорядженням фасадів значно простіше. Акцент зроблено на вхідну зону вестибюлю з широкими сходами з огороженням у вигляді металевих решіток з декоративним рослинним орнаментом та кесонну стелю. Зв'язок між поверхами відбувається головними сходами в тригранному ризаліті з двома відправними маршами та у південній частині – двомаршевіми. Головна сходова клітка освітлюється вікнами із встановленими вітражами.

Будівля завершується багатосхилим дахом з оцинкованого заліза. Будівля є характерним прикладом вирішення навчального закладу в одному корпусі з типовим внутрішнім плануванням початку ХХ ст.

Додатково

1. Пам'ятна дошка, з каменю, з написом: «Встановлено з нагоди 10-ї річниці поріднення міст Хмельницького та Модесто. США. 2 серпня 1997 р.». Встановлена на західному ризаліті головного (північного) фасаду.
2. Інформаційна дошка нового зразка із зображенням QR-кодом; виготовлена з пластику. Встановлена на головному фасаді.
3. Вітражу віконних прорізах на сходовому майданчику між першим та другим поверхом центральних сходів. Вітраж виконаний у синьо-жовтих тонах, і зображує національні атрибути: тризуб у вінку по центру та прапор у вигляді крил. Автор: В. Карвасарний
4. Чавунна колона, кін. XIX ст. – кругла в перетині. Стійка колони поділена на дві частини пояском. Верхня частина колони оздоблена канелюрами. В оздобленні використовується рослинний орнамент. По центру колони напис: «Проскуровъ Б. Ашкинази». Автор: завод Ашкинази
5. Декоративна кована решітка огороження центральних сходів у вигляді стилізованого рослинного мотиву.

Перелік складових (для комплексу, ансамблю) відсутні.

Функціональне використання

Історичні (первісні) функції	Сучасна функція	Відповідність сучасної функції вимогам охорони
☐ державно-адміністративні установи ☒ науково-освітні установи ☐ культурні установи ☐ медичні установи ☐ фінансово-економічні установи ☐ житлові ☐ промислові та виробничі ☐ інженерно-транспортні ☐ фортифікаційні та військово-інженерні ☐ культові ☐ монументи ☐ поховання та некрополі ☐ інше	Адміністративна	☒ сприяє збереженню ☐ завдає незначної шкоди ☐ завдає значної шкоди ☐ потребує беззастережної зміни користувача

Перелік негативних чинників (загроз), що позначаються на об'єкті: —

Рекомендований режим використання об'єкта культурної спадщини:

Будівлю Реального училища доцільно використовувати як адміністративну установу у спосіб, що потребує найменших змін і доповнень та забезпечує збереження її матеріальної автентичності, композиційно-просторового вирішення, цінних історико-архітектурних елементів екстер'єру та інтер'єру. Дана будівля має утримуватися у належному технічному, протипожежному і санітарному стані та захищатися від пошкоджень і руйнування. Реставраційні, ремонтні роботи і благоустрій території мають проводитися своєчасно за розробленою науково-проектною документацією і за дозволом відповідного органу охорони культурної спадщини.

На території об'єкту необхідно зберігати характер історичного середовища і ландшафту; не зводити нові будівлі, малі архітектурні форми, рекламні щити та інші споруди, що погіршують умови візуального сприйняття об'єкту; уникати прокладання транспортних комунікацій та інженерних мереж, що не пов'язані з функціонуванням об'єкту або для усунення аварійних ситуацій. Будівельні, ландшафтні і земляні роботи мають здійснюватися за дозволом відповідного органу охорони культурної спадщини.

Джерела та література:

1. Єсюнін С.М. Прогулянка Проскуровом. Історичні нариси. – Хмельницький, 2008. – С.102-104.
2. Єсюнін С.М. Розбудова Проскурова після пожежі.- Газета «Є».- 2 вересня 2011р.
3. Рішення Хмельницької обласної Ради депутатів трудящих від 25.03.1971 р. № 84 / Галузевий архів відділу охорони пам'яток історії та культури у Хмельницькій області.
4. Слободянюк Т. Повернення Костя Місевича. - Подільські вісті. -12 січня 2016 р.
5. Тиманович Є.В. Підготовка матеріалів до Зводу пам'яток історії та культури України (розділ архітектури та містобудування). Хмельницька область. – НДІТІАМ, Київ,1994-С.27
6. Хмельницький культурний: з минулого в майбутнє : [культурна спадщина та культурні осередки міста Хмельницького] / ред. С. Єсюнін, В. Кулаківський, С. Крук та ін. – Хмельницький : ПП Дерепа, 2006. – 144 с
7. <https://khm.gov.ua/uk/content/vulyci-mista>
8. <https://www.kult.km.ua/Karta>
9. <https://vsim.ua/Podii/stolitni-buki-z-proskurova-de-rostut-dereva-dovgozhiteli-10495728.html>

Розробник:

Національний історико-архітектурний заповідник «Кам'янець»

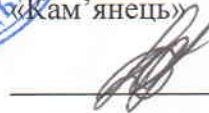
Генеральний директор НІАЗ «Кам'янець»

(печатка)

В.В. Фенцур

Мистецтвознавець, кандидат архітектури,
доцент, науковий співробітник НІАЗ
«Кам'янець»

І.В. Березіна

Орган охорони:

Департамент інформаційної діяльності, культури, національностей та релігій Хмельницької обласної державної адміністрації

Директор Департаменту

(печатка)

І.Г. Михайлова

Дата складання:

2020 рік